

Slabá koruna: firmy jedou v eurech, domácnosti kurz tolik nezajímá

Julie Hrstková

julie.hrstkova@hn.cz

Koruna je ve výprodeji, její hodnota klesá vůči euru i dolaru. Ve srovnání s hlavní evropskou měnou je na tom dokonce nejhůř za poslední rok. Přesto se nezdá, že by dovozci psali petice, firmy, které si nabraly eurové úvěry (a že podíl půjček v jednotné měně už překonal objem úvěrů v korunách), ohlašovaly hromadné krachy a lidé houfně rušili dovolenou v zahraničí, případně pořádali útoky na trhu s korunou prochází veřejným prostorem se stejným, ne-li menším zájmem jako nový recept na brokolicev krém. Důvodů pro zdánlivý nezájem je několik.

To, že má Česko stále ještě korunu, a nikoliv euro, je jednoznačně dlouhodobým politickým rozhodnutím, které stejně tak dlouhodobě podporuje centrální banka. Jestliže ještě na přelomu tisíciletí existovala naděje, že zhruba do pěti let se v Česku bude platit eurem,

a když tehdejší guvernér České národní banky Zdeněk Tůma odhadnul, že euro přijmeme až v roce 2009, vypadal jako extrémní euroskeptik, teď už v zavedení eura nevěří skoro nikdo.

Naopak hrátky s kurzem koruny se staly jedním z pilířů tuzemské měnové politiky, a to na obě strany. Dlouhodobě slabá koruna, kterou centrální banka udržovala v letech 2013–2017, podpořila nejen tehdy žádanou inflaci, ale také vystřelila ceny nemovitostí rychlostí, kterou nám vskutku nezavidí zbytek Evropy. Nedávná politika silné koruny s tentokrát nechtěnou inflací (v kombinaci s velkým úrokovým diferenciálem mezi korunou a eurem) vystřelila zájem firem o úvěry v cizích měnách, přičemž na důsledky si počkáme několik let.

Ekonomika, která je stále velmi otevřená, navázaná obchodně na zahraničí, se volně plouvícímu kurzu koruny, kterou ohrožují nejen nájezdy spekulantů, ale také rozhodnutí vedení centrální banky, musela přizpůsobit.

Nejhlasitějším příznivcem zavedení eura byly a dlouhodobě jsou firmy. I ty nakonec rezignovaly na snahu přesvědčit politiky o zavedení jednotné měny (které dlouhodobě odmí-

tají bez ohledu na to, zda Česko plní, či neplní nutná kritéria pro zavedení), nicméně dosáhly alespoň částečného řešení. Po dlouhých jednáních konsolidační balíček, který má platit od příštího roku, obsahuje možnost vedení účetnictví v cizích měnách (zatím v euru, dolaru a britské libře), a to už od ledna příštího roku. Druhou velkou změnou má být nové zdánění kurzových rozdílů, kde by ztráta a zisk vzniklé z důvodů pohybu kurzu neměly vstupovat do daní. Jak to bude fungovat v praxi a jestli nakonec budou moci firmy platit daně v cizí měně, ovšem zatím není jasné.

Každopádně pokud navrhovaná změna projde, bude to znamenat faktický přechod části ekonomiky na euro i bez oficiálního přijetí eura. I proto se zdá, že tlak firemního sektoru na zavedení eura poněkud polevil.

Na rozdíl od firem je podpora zavedení eura v Česku domácnostmi mizivá, podle měření průzkumu Eurobarometr je dlouhodobě nejnižší v Evropské unii. České domácnosti koruně věří, a to natolik, že jen mizivé procento lidí je ochotno podstoupit riziko eurového úvěru, a to i když byl tento úvěr dvakrát levnější než

úvěr v korunách. Na rozdíl od občanů Polska či Maďarska, kde má třináct, resp. dvacet procent obyvatel svoje úspory denominované v eurech, mají Češi na euro vkladech necelých pět procent úspor.

Oblibu eura nezvyšuje ani fakt, že podle průzkumu Asociace malých a středních podniků a agentury Ipsos zhruba čtvrtina Čechů pravidelně jezdí na nákupy do zahraničí, a to i několikrát týdně. Další 22 procent tam nakupuje nahodile, maximálně dvakrát do roka. Vysvětlení není v nákupech v zahraničí, ale v tom, že většina míří do Polska. Polský zlotý má tendenci oslabovat vůči euru stejně jako koruna, takže je vůči české měně relativně stabilní. A za druhé je v Polsku natolik levnější, že i přes změny kurzu se nákupy stále vyplatí. Obdobně, i když ne s takovým rozdílem, to platí pro druhou nejoblíbenější nákupní destinaci, kterou je Německo.

Koruna je zkrátka vlajkovou lodí Česka a pohyby v řádu jednotek procent „nikdo“ neřeší. Protože ti, které zajímá, už dávno pochopili, že pokud se nepostarají sami, vláda ani centrální banka jim vstříc rozhodně nepůjdou.